Aan de leden

Datum
22 maart 2023
Ons kenmerk
U202300199
Lbr. 23/010
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)

Onderwerp
Verbetering jeugdbeschermingsketen op korte en lange termijn

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Aanleiding:
Jeugdbescherming is een belangrijke wettelijke taak die uitgevoerd wordt door de Gecertificeerde Instellingen (GI's). Al geruime tijd staan deze GI's en daarmee de bescherming van jeugdigen onder grote druk. Met inspectierapporten is hier herhaaldelijk aandacht voor gevraagd. Ook de FNV heeft bij herhaling gewaarschuwd. Een jaar geleden voerde de sector actie op het Malieveld.

Gemeenten delen de zorgen, ook zij vinden dat de werkdruk van jeugdbeschermers omlaag moet. Mede naar aanleiding van alle signalen werken rijk, gemeenten en GI's nu al een aantal maanden samen aan concrete maatregelen om zo snel mogelijk de werkdruk te verlichten. We verwachten dat de effecten hiervan op korte termijn merkbaar worden. In de overleggen met de FNV hebben wij benadrukt dat deze maatregelen de snelste en meest zorgvuldige weg naar werkdrukverlaging zijn. Ook omdat veranderingen bij één schakel in de keten effecten hebben op alle andere partijen, waaronder ook de kwetsbare kinderen en gezinnen zelf.
De FNV volgt weliswaar de richting van het pakket van maatregelen, maar deelt niet de overtuiging dat dit op korte termijn voldoende resultaat gaat opleveren. Zij vindt daarom een noodmaatregel voor de korte termijn noodzakelijk.

Op 22 maart is een principeakkoord bereikt met de gecertificeerde instellingen over een gecoördineerde werklastafbouw. Wij vinden het belangrijk dat onderdeel van dit akkoord is, dat GI's in samenhang gaan sturen op de actuele organisatie- workload en de actuele wachtlijst om zodoende het oplopen van wachtlijsten te voorkomen. Immers wachtlijsten zijn onwenselijk voor kinderen en gezinnen maar leiden daarnaast tot werkbelasting bij de wachtlijstbeheerders en stress bij de professionals van de GI.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Deze brief vraagt uw aandacht voor de maatregelen in het algemeen en voor de maatregelen waarbij gemeenten aan zet zijn in het bijzonder. De acties van de FNV onderstrepen de reeds gevoelde noodzaak van voortvarende uitvoering hiervan.

Verbetermaatregelen voor de korte termijn
Hieronder beschrijven we het pakket aan maatregelen[1] dat rijk, VNG en GI's hebben samengesteld om de druk op de GI's te verlichten. Met dit pakket doen wij recht aan de verschillende, samenhangende belangen. Het gaat om goede werkomstandigheden voor jeugdbeschermers, goede werkomstandigheden voor de professionals in de lokale teams en tijdige hulp en begeleiding voor kinderen en gezinnen. Bovendien liggen de maatregelen in lijn met de structurele oplossingen die we op lange termijn met het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming[2] willen realiseren.

- *Verkenning landelijk tarief:*
  Gemeenten hebben in de afgelopen jaren fors extra geïnvesteerd in de GI's. Desondanks liep de druk op de GI's verder op. De VNG vindt het daarom noodzakelijk dat er een reëel landelijk tarief komt met de daarbij passende financiering voor gemeenten.
  We vinden het een belangrijke stap voorwaarts dat nu onderzocht wordt wat de mogelijkheden en consequenties zijn van een zo'n tarief. Hierbij wordt ook gekeken wat de optimale bekostigingsvorm is, rekening houdend met het feit dat de instroom bij GI's afneemt. Het onderzoek is 1 juli dit jaar gereed en gemeenten worden hier nauw bij betrokken. Afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek, hebben gemeenten een rol bij de implementatie van dit tarief. Hierover informeren wij u tegen die tijd.
- *Het Samenvattend Kwaliteitskader en prestatiebeschrijvingen Jeugdbescherming (KKPB):*
  Rijk, gemeenten, VNG en GI's hebben gezamenlijk het KKPB uitgewerkt. In het KKPB is uitgewerkt welke werkzaamheden jeugdbeschermers verrichten. Geldende kwaliteitsnormen en regelgeving worden hierbij als uitgangspunt gehanteerd. Voor jeugdreclassering volgt medio 2023 een vergelijkbaar document. Deze kaders dienen ertoe betere en eenduidigere afspraken te maken over prestaties, workload en tarieven en zijn de eerste stap op weg naar een reëel landelijk tarief. Zij zullen gebruikt worden bij de hierboven genoemde verkenning. Parallel lopen, de hier nauw mee samenhangende, gesprekken over de implementatie van een mogelijk landelijk tarief.
- *Subsidieregeling 'workload'-verlaging:*
  Voor het jaar 2022 was 10 miljoen euro subsidie beschikbaar gesteld door het ministerie van Justitie en Veiligheid. Voor 2023 hebben het ministerie en gemeenten ieder 10 miljoen euro beschikbaar gesteld. GI's dienen hun subsidieverzoek af te stemmen met de regio voor aansluiting op de lopende contractafspraken.
  Het ligt voor de hand dat gemeenten en GI's deze afstemming benutten om voor hun regio een plan maken om de druk op de jeugdbescherming te verminderen. In deze plannen dient ook rekening gehouden te worden met de mogelijkheden van de regionale arbeidsmarkt.
  Daarnaast dient het plan recht te doen aan de samenhangende belangen van kinderen en gezinnen, jeugdbeschermers en de andere professionals in de keten.
  Tot slot benadrukken we dat de middelen nadrukkelijk bedoeld zijn als aanvullende middelen voor het terugdringen van de werkdruk, bovenop lopende contractuele afspraken.

[1] Kamerbrief 14 september 2022; Kamerbrief 11 november 2022; Kamerbrief 24 januari 2023
[2] Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

- *Subsidieregeling zij-instroom:*
  Tot en met 2024 is 10 miljoen euro subsidie en een ondersteuningsteam beschikbaar voor GI's, met als doel het bieden van opleidings- en arbeidsplekken aan zij-instromers.
- *Aanpassing normenkader Keurmerkinstituut:*
  Het ministerie van Justitie en Veiligheid laat een advies opstellen of verlichting van de normen of van het toezicht houden mogelijk is, dan wel of er een alternatief is voor het keurmerkinstituut (KMI) . De VNG zet, met behoud van kwaliteit, in op een alternatief voor KMI.
- *Monitoring effecten van de verbetermaatregelen:*
  De minister gaat drie maal per jaar met een monitor de Tweede Kamer informeren over de effecten van de verbetermaatregelen. Het gaat om de toename van het aantal jeugdbeschermers, de ontwikkeling van de gemiddelde organisatie workload en de wachttijden voor een jeugdbeschermingsmaatregel.
- *Vergemakkelijken inzet passende jeugdhulp*:
  Sommige regio's hebben het verwijsproces naar passende jeugdhulp voor de jeugdbeschermer eenvoudiger gemaakt. Naar aanleiding van deze goede voorbeelden is een handreiking in de maak. Doel is te komen tot een eenduidiger verwijsproces om zo de administratieve last terug te dringen. Gemeenten worden opgeroepen om aan de hand van de handreiking het regionale verwijsproces te heroverwegen.
- *Afwegingskader voor het bepalen van urgentie bij inzet van jeugdhulp:*
  Passende jeugdhulp is niet altijd tijdig beschikbaar voor jeugdigen met een beschermingsmaatregel. Het afbakenen van de reikwijdte van de jeugdhulp, als onderdeel van de hervormingsagenda, moet hier een oplossing gaan bieden. Ter overbrugging heeft het NJI de opdracht gekregen een afwegingskader voor verwijzers en jeugdhulpaanbieders te maken. In dit afwegingskader wordt de uitspraak van de rechter zwaarwegend. Gemeenten worden opgeroepen het afwegingskader in samenspraak met de jeugdhulpaanbieders te implementeren.
- *Aanpassing werkwijze tuchtreglement:*
  De aanpassing van het tuchtreglement is inmiddels afgerond, zodat de werkwijze van de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd minder belastend is voor jeugdbeschermers.

Verbetering op de lange(re) termijn: het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming
Naast maatregelen ter verbetering van de acute problematiek wordt ook gewerkt aan structurele verbetering van de jeugdbescherming als onderdeel van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming. Het Toekomstscenario is in maart 2021 aangeboden aan de Tweede Kamer, wordt binnen het programmateam verder ontwikkeld en in de proeftuinen beproefd.
Het doel is tijdig passende hulp te bieden aan gezinnen en huishoudens met problemen die leiden tot onveilige situaties. Het lokale team is in het Toekomstscenario het vaste aanspreekpunt voor gezinnen en huishoudens. Bij veiligheidsvraagstukken wordt niet overgedragen naar de partners op het gebied van veiligheid, maar wordt deze expertise erbij gehaald. De partners op het gebied van veiligheid (Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en de Gecertificeerde Instelling) werken niet in een estafettemodel maar integraal samen. Dit leidt tot een nieuwe manier van samenwerken, waarmee in de proeftuinen (maar ook op andere plaatsen) goede resultaten geboekt worden.
Wij moedigen gemeenten daarom aan, om daar waar mogelijk te anticiperen op de landelijke invoering van het Toekomstscenario. Bijvoorbeeld met het inrichten van stevige lokale teams die zelf hulp verlenen en kunnen werken aan veiligheid.
Voor meer informatie verwijzen wij u naar de website van het Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming; ook kunt u zich inschrijven voor de nieuwsbrief.

Tot slot
Vermindering van de werkdruk is al geruime tijd werk in uitvoering. De eerste signalen van verbetering dienen zich aan. Het is daarom hoog tijd om naast de problemen, ook aandacht te besteden aan de mooie kanten van het vak en het belang van het werk. Zodat weer meer mensen ervoor kiezen om aan de slag te gaan als jeugdbeschermer.

Wat betekent dit voor de ambtelijke organisatie
Informatie over deze maatregelen richting gemeenten loopt via de twaalf ambtelijke accounthouders voor de samenwerkende regio's voor jeugdbescherming.

Vragen
Heeft u nog vragen over deze ledenbrief, dan kunt u contact opnemen met het Klantcontactcentrum van de VNG via het contactformulier of telefonisch: 070-373 83 93

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur